nieuws

Landbouwkompas helpt provincie Antwerpen bij agrarische herontwikkeling

nieuws

Onze open ruimte wordt alsmaar schaarser. De provincie Antwerpen onderzoekt sinds 2017 hoe agrarische herontwikkeling dat kan verhelpen en heeft daarvoor nu een reeks aanbevelingen klaar. “De belangrijkste zijn: het beperken van zonevreemde mogelijkheden, ontwikkelruimte aan landbouw bieden vanuit agrarische herontwikkeling en inzetten op sloop en ontharding”, klinkt het. Samenwerking tussen verschillende beleidsniveaus en beleidsdomeinen is essentieel om agrarische herontwikkeling mogelijk te maken, want die is momenteel erg duur.

25 MAART 2021 – LAATST BIJGEWERKT OM 26 MAART 2021 8:02

Lees meer over:
ruimtelijke ordening
Antwerpen

De provincie Antwerpen legt de laatste hand aan het plattelandsproject ‘Agrarisch hergebruik van landbouwinfrastructuur’. De resultaten van het project worden nu als beleidsaanbevelingen geformuleerd. Het provinciebestuur gaat zelf met de resultaten aan de slag in haar Provinciaal Beleidsplan Ruimte en wil ook een brede samenwerking met verschillende beleidsniveaus en beleidsdomeinen opzetten.

Bebouwing agrarisch gebied neemt toe, aantal landbouwers daalt

“Het project is gestart vanuit de vaststelling dat de bebouwing in het agrarisch gebied jaar na jaar toeneemt, terwijl er steeds minder landbouwers zijn,” verduidelijkt gedeputeerde voor plattelandsbeleid Kathleen Helsen. “Er is iets paradoxaals aan de hand. Landbouwers die nood hebben aan nieuwe infrastructuur om hun bedrijf te moderniseren investeren meestal in een nieuwbouw, terwijl we zien dat oudere landbouwsites vaak totaal andere, soms zelfs zonevreemde functies krijgen. Voeg die twee tendensen samen en je begrijp dat de open ruimte op die manier alsmaar schaarser wordt.”

“We wilden daarom nagaan of die oude landbouwinfrastructuur toch niet beter opnieuw gebruikt zou kunnen gebruiken voor landbouwdoeleinden,” vervolgt gedeputeerde voor Landbouw Ludwig Caluwé. “Tegelijk hebben we onderzocht hoe we land- en tuinbouwers kunnen stimuleren om te investeren op bestaande sites. Daarvoor moesten we eerst weten welke belemmeringen er zijn. Vervolgens gingen we na welke stimulerende maatregelen de verschillende bestuursniveaus kunnen nemen om tot meer agrarisch hergebruik te komen. De resultaten van dat onderzoek leiden vandaag tot een aantal nieuwe beleidsaanbevelingen.”

Landbouwkompas

Niet alle locaties waar zich een landbouwbedrijf bevindt, zijn in de toekomst nog geschikt voor landbouw. Soms is dit te wijten aan nabijgelegen natuur, of ligt een locatie te dicht bij een dorpskern of er is geen ruimte meer om uit te breiden. “Het ontwikkelde landbouwkompas informeert over de kansen en uitdagingen voor een agrarische herontwikkeling op een specifieke locatie”, klinkt het. “De kansen en uitdagingen zijn hierbij verschillend voor verbredende landbouw, een akkerbouw- of tuinbouwbedrijf of een (intensief) veebedrijf.”

> **De huidige wetgeving maakt dat voormalige boerderijen interessant zijn voor particulieren om te gaan wonen, een paardenstal in te richten of opslag te realiseren en dat jaagt de prijs van oude hoeves de hoogte in**
>
> Provincie Antwerpen

Het landbouwkompas brengt 25 indicatoren samen en visualiseert zowel de randvoorwaarden vanuit vergunningen als de kansen die de omgeving biedt, onder meer voor verbreding. Deze informatie helpt de ondernemer en de overheid om de afweging te maken of, en welk type, landbouw op dat adres nog toekomstperspectief heeft.

Landbouwbedrijf starten op een bestaande site is duur

Een agrarische herontwikkeling, ook wel brownfieldontwikkeling genoemd, is duur. De meerkost bedraagt al snel 700.000 euro. “De huidige wetgeving maakt dat voormalige boerderijen interessant zijn voor particulieren om te gaan wonen, een paardenstal in te richten of opslag te realiseren en dat jaagt de prijs van oude hoeves de hoogte in”, klinkt het bij de provincie Antwerpen. “De prijs die zij betalen, is voor een landbouwer niet haalbaar omdat hij de hoge investering nooit kan terugverdienen met landbouwactiviteiten. Landbouwers zien zo geregeld potentiële vestigingsplaatsen in landbouwgebied aan hun neus voorbijgaan.” Deze meerkost zit ook in de sloopkosten. Vrijkomende landbouwgebouwen zijn vaak verouderd, waardoor een landbouwer ze eerst moet slopen. Na de sloopkost volgt dan de investering in moderne infrastructuur. Om deze gigantische meerkost te temperen, is een combinatie van instrumenten noodzakelijk.

Meerkost van agrarische herontwikkeling inperken

Zonevreemde activiteiten dragen bij aan de meerkost van een agrarische herontwikkeling én aan de toenemende verhardingsgraad van de open ruimte. Zonevreemde mogelijkheden beperken is dus een eerste noodzakelijke maatregel om agrarisch herontwikkeling te stimuleren.

Tegelijk moet er ontwikkelruimte voor landbouw gerealiseerd worden. “Dit kan door voluit in te zetten op agrarische herontwikkelingen én op het reguleren van greenfieldontwikkeling”, klinkt het. Greenfieldontwikkelingen zijn nieuwe landbouwbedrijven op locaties in de open ruimte. De focus ligt hierbij op stimulerende maatregelen om agrarische herontwikkeling betaalbaar te maken. Dit kan door slooppremies of vestigingssteun. “Ook een daling van registratierechten bij aankoop van een brownfield kan agrarische herontwikkeling stimuleren.”

“Wanneer zonevreemde mogelijkheden beperkt worden én de daling van het aantal landbouwbedrijven doorzet, zullen gebouwen leeg komen te staan”, reageert gedeputeerde Kathleen Helsen. “Als deze boerderijen dan gesloopt worden, ontstaat landbouwruimte voor voedselproductie.”
Deze noodzakelijke samenwerking van instrumenten met een duidelijke prioriteit kan niet enkel op provinciaal niveau uitgewerkt of uitgevoerd worden. Er is nood aan samenwerking tussen de verschillende beleidsniveaus en -domeinen.

Beleidsaanbevelingen als uitnodiging tot samenwerking

De geformuleerde beleidsaanbevelingen nodigen uit tot samenwerking. “We kunnen zelf actie ondernemen, maar een beleid dat inzet op het vrijwaren van de open ruimte heeft nood aan gecoördineerde initiatieven op federaal, Vlaams, provinciaal én gemeentelijk niveau”, klinkt het bij de provincie Antwerpen. “We werken de komende maanden, begeleid door studiebureau Voorland, een plan van aanpak uit om tot meer samenwerking te komen.”
De provincie Oost-Vlaanderen laat weten dat het de beleidsaanbevelingen van Antwerpen onderschreven. Bovendien is er binnen de Verenigde Vlaamse provincies ook een werkgroep opgericht om de afstemming binnen de provincies te verzekeren.

Het PDPO-project agrarisch hergebruik van landbouwinfrastructuur wordt begeleid door een stuurgroep bestaande uit Dienst Landbouw Provincie Antwerpen, de gemeenten Brecht, Essen, Wuustwezel, Kalmthout, Kasterlee en Herselt, provincie Oost-Vlaanderen, de Provinciale Landbouwkamer, Igemo, Boerenbond, het departement Landbouw en Visserij, departement Omgeving, de Vlaamse Landmaatschappij en de provinciale diensten Ruimtelijke Planning, Omgevingsberoepen, Omgevingsvergunningen en Erfgoed.

Bron: Eigen verslaggeving

Beeld: Provincie Antwerpen

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen
Crafted by Brigada